

6. PRAVILNIK KR. AKADEMIJE I NJOJ PRIDRUŽENE
ARHIGIMNAZIJE OD 31. SIJEČNJA 1826.

STATUTA

ab omnibus, qui in hac Regia Academia Zagrabienſi et eidem adnexo Archi-Gymnaſio frequentare cupiunt, observanda

Ad juventutem ſcholasticam in utilitatem Principis et Patriae educandam, alia cum ingreſſu ſcholarum et alia eruditione decurrente per eandem observandam Sacratiffima Maieſtas clementer ordinavit, quae ut tanto religioſius impleantur, poenae una in exerrantes, ut vel ipſa contra finem educationis quidvis molienti intentio prava reprimatur, advolutae ſunt.

Quae in ingreſſu ſcholarum juventus ſcholastica tenenda habet, huc redeunt:

1^{mo} Nemo ſibi polliceatur fore, ut hic gaudeat beneficio ſtudenti, quin ſeu de ſtudiis qualiter anno praeterito terminatis ſeu de morum integritate atque de congruo ſine colligenda ſtipe vivendi modo testimoniū ſincerum produxerit. Nam

2^{do} testimoniū falsificatores ſubſunt animadverſioni graviffimae: hi enim praeterquam quod poenae delicto commensuratae veniant ſubjiciendi, inſuper ad ſcholam, quam ſubterfugere volebant, remittuntur aut pro re nata retentis testimoniis abhinc plane relegantur. Int. dd. 8. Aug. 1815. N^{ro} 21930. Debent autem

3^o cuncti ex inſtitutis quibusvis huc commigrantes testimoniales ſuas tam Pro-Directori Regio, a quo receptionem ſui impetrabunt, quam et reſpectivis Dominis Profeſſoribus exhibere.

PRAVILA

kojih ſe moraju pridržavati ſvi koji žele pohađati ovu Zagrebačku kraljevſku akademiju i ſ njom ſpojenu arhigimnaziju

Milostivo ih je odredilo preſveto Veličanſtvo da ſe ſkolska mladež odgaja na koriſt vladara i domovine i da ih ſe pridržava ſ jedne strane kod ulaska u ſkolu, a ſ druge za vrijeme ſkolovanja. Radi ſto ſavješnijeg pridržavanja tih pravila određene ſu ujedno i kazne za preſtupnike da bi ſe ſužbio čak ſam pogubni naum da ſe bilo ſto poduzme protiv cilja obrazovanja.

Ono čega ſe ſkolska mladež mora pridržavati pri ulasku u ſkolu ſvodi ſe na ſlijedeće:

1. Neka nitko ne umiſlja da će ovdje uživati dobrobit učenja a da prethodno ne pruži valjanu ſvjedođbu bilo o uſpjehu ſ kojim je zavrſio ſkolovanje prethodne godine, bilo o čeſtitom vladanju i o primjerenom načinu života bez ſkupljanja miloſtinje. Naime

2. za krivotvoritelje ſvjedođbi predviđene ſu veoma oſtre kazne, jer oſim ſto ſu podvrgnuti kazni primjerenoj zlodjelu još ſe ponovo upućuju u ſkolu koju ſu na prijeveru htjeli izbjeći ili ſe prema prilika- ma potpuno uklanjaju iz ſkole uz zadržavanje ſvjedođbe. Otpis od 8. kolovoza 1815, broj 21390. Mora- ju pak

3. ſvi koji dolaze ovamo iz bilo koje uſtanove pokazati ſvoje ſvjedođbe kraljevſkom zamjeniku ravnatelja, koji će im odobriti upis, i odnosnoj goſpodi profeſorima.

4° Universi classe tertia semestri secundo e studiis notati beneficio ascensionis carere declarantur et examinis repetitorii incapaces, nisi legale impedimentum a) et signanter valetudinem sinistram testimonio medici edocere potuerint, quod per respectivum Dominum Professore ordinarium inomisse subscribendum venit b).

a) Int. dd. 14. Maii 1822. N^o 11540.

b) Int. dd. 23. Nov. 1824. N^o 28344.

5° Privatim instrui aut correptionem privatam habere cupientes recursum suum non ad parentes aut eorundem suffraganeos, sed ad Spectabilem Dominum Pro-Directorem formandum habent, huic autem, instructore aut correptore seu negligente seu in aliam culpam incidente, post praemissam admonitionem, beneficium digniori, etiam intra annum, jus conferendi est, contraria parentum aut eorum, qui hos supplent, voluntate opitulante nihil, et A catholicis ab informatione Catholicorum absque impetrato a Sacratissima Majestate indultu remotis existentibus. Int. dd. 17. Febr. 1824. N^o 3289.

Hi et occasione illationis Albo studentium, eruditione autem decurrense singuli Albo eidem illati officiis ligantur aliis a) circa Religionem, aliis b) circa suos Superiores, aliis c) circa sua studia et aliis d) circa vivendi rationem.

Religioni juvenus scholastica sequentia debet:

1° Missae sacrificio in Ecclesia Academica diebus Domini et festis hora 9^a matutina, diebus scholarum hora 10^a matutina celebrari solito, Vesperis item, quae diebus Domini et festis hora 3^a pomeridiana recitantur, atque cunctis Processionibus ad omnem pietatem et absque baculis seu baccillis interesse. Int. dd. 7. Junii 1824. N^o 13369.

4. Za sve koji u drugom polugodištu dobiju iz učenja treći red proglašava se da nemaju pravo prijelaza u viši razred i da ispit ne mogu ponoviti ako ne dokažu a) zakonu zapreku, u prvom redu loše zdravlje liječničkom svjedodožbom, koju neizostavno b) treba da potpiše odnosni redovni gospodin profesor.

a) Otpis od 14. svibnja 1822, broj 11540.

b) Otpis od 23. studenoga 1824, broj 28344.

5. Oni koji žele privatnu pouku ili privatne korepetitore treba da svoju molbu uprave ne svojim roditeljima ili njihovim zamjenicima, nego poglavitom gospodinu zamjeniku ravnatelja. Taj ima pravo, ako je poučavatelj ili korepetitor nemaran ili pokazuje kakvu drugu manu, da taj unosni posao, nakon prethodne opomene, povjeri nekom dostojnijem, čak i u toku godine. Suprotna želja roditelja ili njihovih zamjenika nema na taj izbor nikakva utjecaja. Nekatolici, bez odobrenja presvetog Veličanstva, ne smiju poučavati katolike. Otpis od 17. veljače 1824, broj 3289.

I oni koji se istom upisuju u popis studenata i oni koji su u taj popis već unijeti te se nalaze na školovanju obavezni su na neke dužnosti s obzirom a) na vjeru, b) na svoje starješine, c) na učenje i d) na način života.

Školska mladež duguje vjeri sljedeće:

1. Mora prisustvovati misi, koja se obično služi u akademskoj crkvi u nedjelju i blagdane u 9, a u školske dane u 10 sati ujutro, nadalje večernjim molitvama, koje se čitaju u nedjelju i u blagdane u 3 sata poslije podne, i svim procesijama s punom pobožnosti, i to bez štapa ili palice. Otpis od 7. lipnja 1824. broj 13369.

2° Ingressus in templum fieri debet ordine eo, quo classis una aliam senio consequitur, et ordo idem in exitu etiam ex Ecclesia diebus quoque Domini et festis accurate est observandus.

3° Juventus ante Ecclesiam non nundinabitur et ibi non consistet, sed eandem ut adpellet, immediate ingreditur – nec loca in templo designata subterfugiet sub choro subsistere praeoptans tantum ideo, ut vel sub praetextu incommodae in lapide flexionis eandem evitet, aut ante finita divina ut occasionem dilabendi nanciscatur – minime vero ut coram Divina Majestate genua non flecteret, immatura elatione sibi indulgebit. Int. dd. 20. Jul. 1824. N° 15899.

4° Per Sacramentum poenitentiae conscientias suas omni mense ad minimum semel singuli Musarum alumni expiabunt, et occasione hac schaedam consuetam D. Confessoris non tantum exhibebunt, sed etiam Sacro-sancta Eucharistia animam suam reficere adlaborabunt, etiam ad malam ex moribus classem devitandam.

His intuitu Religionis juvenus stringitur, quae fundamentum omnis felicitatis constituit, et aeternae et temporanae; in Superiores autem suos sequentibus tenetur:

1° Singuli studentium Inclytae Regiae Superiori Studiorum Directioni atque Sp. et Cl. DD. Professoribus nec non Exhortatoribus debitum honorem, reverentiam et obedientiam praestabunt, esto pro praesenti jam non essent respectivi eorundem moderatores.

2° In schola cum omni honestate et modestia atque silentio praelectiones excipient ibique ab omni strepitu, gesticulationibus, risu, cachinis et ab omnibus actionibus ejusmodi abstinebunt, quae alios distrahere et attentionem caeterorum avocare que-

2. U crkvu se mora ulaziti onim redom kojim jedan razred ide za drugim po starješinstvu; toga se istoga reda treba pomno pridržavati i pri izlasku iz crkve u nedjelju i u blagdane.

3. Pred crkvom mladež neće praviti vašar niti se tu zadržavati, već kako stigne do crkve, odmah će u nju ući. Također neće izbjegavati određena joj mjesta u crkvi želeći se smjestiti pod korom da bi, pod izlikom da je neugodno klečati na kamenu, izbjegla klečanju ili ulovila priliku da se udalji prije svršetka službe Božje. Nipošto pak neće neumjesnom bahatošću sebi dopustiti da ne klekne pred Božjim veličanstvom. Otpis od 20. srpnja 1824, br. 15899.

4. Sakramentom ispovijedi svi će gojenci Muza olakšati svoju savjest bar jedanput na mjesec. Tom će prilikom ne samo pokazati uobičajenu cedulju gospodina ispovjednika nego će nastojati da okrijepe svoju dušu i presvetom euharistijom, već i zato da izbjegnju slabu ocjenu iz ponašanja.

To su obaveze mladeži prema vjери koja stvara temelj svake sreće, i vječne i vremenske.

Prema svojim starješinama pak mladež ima ove obaveze:

1. Svi će studenti iskazivati dužnu počast, štovanje i poslušnost prema slavnom Kraljevskom vrhovnom ravnateljstvu školstva, poglavitoj i slavnoj gospodi profesorima i propovjednicima makar u tom času ne bili njihovi izravni nastavnici.

2. U školi će slušati predavanja potpuno pristojno, skromno i šutke. Suzdržavat će se od svake buke, mahanja rukama, smijeha, grohotanja i svih takvih postupaka koji bi mogli rastresti druge i odvratiti im pažnju, i to pod prijetnjom kazne da

ant, sub poena, si monitiones nihil profuerint, secuturae post poenas iteratas easque improtocolandas etiam a scholis eliminationis. Ideo

3° nec baculos nec baccilla ad scholas adferre fas est, sub poena confiscationis et alia iteratum excessum secutura poena.

4° Qui legitimis suis Superioribus ausu temerario semet opponere praesumerit, in contumacem ejusmodi Academicum tenore in Ratione educationis expresso gravissime animadvertetur et ad publicam usque prescriptionem procedetur.

Obligationes praemissas excipiunt officia, quorum neglectus debitum in studiis profectum referre non indulget. Sunt autem haec:

1° Auditores Philosophiae post communes institutionum horas doctrinae Religionis in Archi-Gymnasio ordinariis horis tradi solitae per horam mediam intererunt. Qui autem differentis Religionis sunt, doctrinam a proprio Sacrorum Administro combibendam habent et semet legitimos tam super doctrina relata, quam quod officia Religionis suae per semestre quodvis exacte impleverint, et hoc ultimum docere etiam Juris auditoribus incumbit. Interest enim ut juvenes in disciplina Religionis, quam profitentur, debite erudiantur et hujus doctrinae adminiculo ex iisdem boni cives et fideles subditi efformentur. Int. dd. 24. Maii 1825. N^o 12758.

2° Qui in frequentandis praelectionibus consuetis negligentes observarentur, primum quidem a DD. Professoribus severius reprehenduntur, emendatione vero non secuta, tum in jus attrahentur, et haec eorum socordia punietur iterato atque improtocolabitur. Tales postea occasione semestralium examinum rigidius examinabuntur, imo tam in informationibus altioribus locis praestari so-

će, ukoliko ne pomognu opomene, poslije ponovljene i upisane kazne biti isključeni iz škole. Zato

3. nije dopušteno nositi u školu ni štap ni palicu uz kaznu zapljene i druge kazne ako se taj prestupak ponovi.

4. Ako se tko neobzirnom drskošću usudi suprotstavljati se svojim zakonitim starješinama, takav će drznik prema propisu navedenom u Uredbi o školovanju biti veoma strogo kažnjem, te će se ići čak do javnog progona.

Iza spomenutih obaveza slijede dužnosti kojih zanemarivanje ne dopušta da se valjano napreduje u učenju. To su ove:

1. Slušači Filozofije poslije zajedničkih sati nastave sudjelovat će pola sata u nastavi iz vjeronauka, koji se u određene sate predaje u arhigimnaziji. Oni pak koji su druge vjeroispovjesti imaju učiti vjeronauk kod vlastitog svećenika i moraju donijeti potvrdu da su ga slušali i da su u svakom polugodištu tačno obavili dužnosti svoje vjere. To posljednje obavezno moraju dokazati i slušači Prava. Važno je naime da mladići budu valjano upućeni u nauku vjere koju ispovijedaju i da se uz potporu te vjere od njih izgrade dobri građani i vjerni podanici. Otpis od 24. svibnja 1825, broj 12758.

2. Oni za koje se opazi da su nemarni u pohađanju redovitih predavanja bit će najprije dosta strogo opomenuti od gospode profesora, a ako se ne poprave, bit će pozvani na red i ta će njihova lijenost ponovljeno biti kažnjena i upisana u knjigu. Takvi će kasnije prigodom polugodišnjih ispita biti strože ispitivani a bit će kao takvi i žigosani u izvještajima koji se redovito podnose vi-

litis, quam et in classificationibus impressis atque testimonialibus scholasticis denotabuntur. Qui autem post iteratas poenas porro negligentis persistierint, ex Albo hic loci studentium delebuntur, ubi si pariter negligentiam continuaverint, a studiis ex integro arcebuntur.

3° Qui sine legitima causa, de qua authentico testimonio constare debet, semestralibus examinibus, ad quae compta et decenter vestiti comparebunt, sese subducere attentaverint, noverint se ex Albo studentium eradendos et sine consuetis testimoniis dimittendos.

4° Juris et Philosophiae auditores, qui in semestrali examine primo ex una alterave materia tertiam classem retulerint, ad examen semestrale ultimum non secus ac reparata per novum praevis institutum examen classe tali admittendi sunt.

5° Antequam ritu solenni Supremo Numini, cujus nutu omnia reguntur, gratiarum actio persoluta fuerit, discedendi veniam consequetur nemo. Cum enim hoc normalibus resolutionibus et recto ordini adversetur, Incluya Directio Regia nonnisi in extraordinariis casibus dispensare poterit – intra annum autem testimoniales nonnisi pro consequendo quodam beneficio aut pro semetri 2^{do} aliorum abeunti expedire licet. Int. dd. 12. Aug. 1823. N^o 19743. 19744.

6° Juris auditores emeriti ad repetendum examen, quo secundae classis calculum emendare queant, an admittendi sint, ad ipsius Superioris Studiorum Directionis iudicium pertinet, et favorem hunc unice boni in Academia praegesti mores, diligens studiorum frequentatio et regularum scholasticarum observantia provocare possunt. Int. dd. 6. Febr. 1821. N^o 2230.

šim mjestima kao i u tiskanim popisima i u školskim svjedodžbama. Oni pak koji i nakon ponovljene kazne ustraju u svojoj nemarnosti bit će izbrisani iz mjesnog popisa studenata, a budu li i dalje jednako nemarni, bit će im u potpunosti spriječeno dalje školovanje.

3. Oni koji pokušaju izbjeći polugodišnjim ispitima, kojima imaju pristupiti počeljni i dolično odjeveni, bez opravdana razloga, utvrđena valjanom potvrdom, neka znaju da će biti brisani iz popisa studenata i otpušteni bez uobičajene svjedodžbe.

4. Slušači Prava i Filozofije koji na prvom polugodišnjem ispitu dobiju treći red iz jednoga ili iz dva predmeta smiju pristupiti posljednjem polugodišnjem ispitu samo ako tu ocjenu isprave na novom prethodnom ispitu.

5. Nitko neće dobiti odobrenje da ode prije nego se svečanim obredom održi služba Božja zahvalnica uzvišenom Bogu čija volja upravlja svime. Budući da se to protivi redovnim propisima i dobrom ponašanju, slavno će Kraljevsko ravnateljstvo moći to odobriti samo u izuzetnim slučajevima. Za vrijeme školske godine svjedodžbe će se izdavati samo radi dobivanja kakve blagodati ili za drugo polugodište onome koji odlazi drugamo. Otpis od 12. kolovoza 1823, broj 19743 i 19744.

6. Odluka o tome da li apsolvirani slušači Prava mogu pristupiti ponavljanju ispita radi ispravljanja ocjene drugog reda pripada samom Vrhovnom ravnateljstvu školstva. Ta se milost podjeljuje samo na temelju prethodnoga dobrog ponašanja u Akademiji, marljivog pohađanja predavanja i ispunjavanja školskih propisa. Otpis od 6. veljače 1821, broj 2230.

7^o Diligentiae laudem in praelectionibus adeundis ne impediatur ignorantia dierum, quibus collegia vacant, sciendum est: praeter dies Domini et festos – praeter totum diem Jovis et medium Martis, nisi in hebdomada festum occurrerit – praeter Regnantium Onomasim et diem Nativitatis – praeter duos Bachanaliorum ultimos cum die Cinerum – praeter feriam 4^{am} Majoris hebdomadae usque feriam 3^{iam} post Pascha inclusive – praeter dies tres Pentecostes atque pervigilium Nativitatis – tum Sup. Directoris Onomasim et diem ultimum anni veteris – collegia nulla alia die vacare legitime. Int. dd. 27. Julii 1824. N^o 16503.

Jam ad juventutis scholasticae rationem vivendi: Leges hanc ferientes aliae civium, aliae ipsius juventutis detrimentum avertunt. Ad illas spectant:

1^o Ut juvenus tam sibi, quam aliis competentem honorem exhibeat, ab omnibus spurcis, inhonestis ac blasphemis verbis absterneat neminemque seu verbis seu facto laedere praesumat.

2^o Civibus aut aliis quibuscumque gravis et incommoda ne sit, civium domos ac portas impetere aut, hospitibus invitis, domos eorum cum vel sine tumultu ingredi, illos vel illorum familias lacessere aut infamare interdictum est.

3^o Frameas, sclopos majores aut minores, fustes aut alia laesiva instrumenta vel nodosos baculos sub poena confiscationis et alia poena gravi nemini deferre licebit nec penes se asservare.

4^o A fumo tabacae in publicis locis, quod alioquin bonis moribus adversatur et saepe numero incendii et infortunii maximi causa esse solet, Musarum cultores absternebunt.

7. Da ne bi pohvalnu marljivost u dolaženju na predavanja sprečavalo neznanje u koje se dane ne održavaju kolegiji, treba znati: Osim nedjelja i blagdana, osim četvrtka čitav dan, a utorka pola dana samo ako u sedmici nema kakvog blagdana, osim vladarova imendana i rođendana, osim dvaju posljednjih dana poklada sa Čistom srijedom, osim vremena od četvrtka u velikoj sedmici do zaključno srijede po Uskrsu, osim triju dana Duhova i Badnjaka, nadalje osim imendana vrhovnog ravnatelja i posljednjeg dana u godini – svih drugih dana kolegiji se propisno održavaju. Otpis od 27. srpnja 1824, broj 16503.

Već prelazimo na način života školske mladeži. Među propisima koji se na to odnose jedni otklanjaju štetu od građana, a drugi od same mladeži. Tome pripada ovo:

1. Mladež treba da iskazuje primjerenu čast koliko sebi, toliko drugima, treba da se kloni svih prljavih, nečasnih i pogrdnih riječi i ne smije se usuditi da ikoga povrijedi bilo riječju bilo djelom.

2. Ne smije građanima ni bilo kome stvarati tegobe i neprilike. Zabrano joj je lupanje na kuće ili vrata građana ili protiv volje stanodavaca ulaznje u njihovu kuću bilo s galamom ili bez nje a tako i izazivanje i psovanje njih i njihovih obitelji.

3. Pod prijetnjom zapljene ili druge teške kazne nitko neće smjeti nositi ni držati kod sebe koplja, veće ili manje puške, toljage i druga sredstva za povređivanje, pa ni kvrgave štapove.

4. Gojenci Muza klonit će se pušenja na javnome mjestu, koje se i inače protivi dobrom vladanju, a često zna biti uzrokom požara i teške nesreće.

5° Nemini licet in sylvis Civitatis aut alterius Domini terrestres ignem extruere aut arbores desecare sub gravi poena praeter compensationem damni illati.

6° Injuriatis aut quomodocumque damnificatis adaequate, justis item opificum et aliorum praetensionibus debite satisfacere obstricti sunt, et alioquin nulli deinceps studentium, priusquam recognitionem hospitium de plena ejus excontentatione attulerit, examen secundo-semesteris admittetur.

7° Reflectitur juvenus, quod vel sola delinatio et ex levitate solum animi suscepta imitatio schedarum seu reluatoriarum seu anticipationalium seu Bank-nottarum domum correctoriam, vulgo Zuchthaus, post se trahant, poena capitali usum manente. Int. dd. 7. Nov. 1820. N° 28370.

Secundi ordinis leges sunt istae:

1° Studentes incedant in platea decenter vestiti, exoticas et histrionicas formas vitent, et in locis suspectis victum aut hospitium sibi ne conducant. Int. dd. 28. Maii 1816. N° 14972.

2° Tabernae vinariae, cerevisariae, caffeariae, theatra, choreae et alia quaevis suspecta frequentatio; jurgia item, rixae, vagationes, tumultus, impiae et perniciosae societates atque prava conventicula nec non lusus pro pecunia omni tempore interdicitur. Int. id.

3° Ne horis nocturnis, quae quieti dantur, juvenus divagetur, ad removendam omnium, quae hinc enasci solent, malorum occasionem, vespere ultra horam sextam, aestate autem nonam ex hospitio nulli sine ratione legitima emanere licebit. Int. id.

4° Qui noctis tempore clamores in platea excitare praesumerit, illico per circuitores civicos ad publi-

5. Nitko ne smije u šumama grada ili drugoga zemaljskoga gospodara ložiti vatru ni sjeći drveće pod prijetnjom teške kazne povrh naknade nanese štete.

6. Studenti su dužni povrijeđenima ili na bilo koji način oštećenima dati primjerenu zadovoljštinu a isto tako valjano udovoljiti traženjima obrtnika i drugih ljudi. Uбудuće nijednom studentu općenito neće se odobravati polaganje ispita drugog polugodišta prije nego od stanodavca donese potvrdu da je potpuno podmiren.

7. Mladež se upozorava da već sam naum ili lakomisleno poduzeto krivotvorenje potvrda o uplati, odnosno o predujmu ili novčanica povlači za sobom popravni dom, obično zvan Zuchthaus, a onoga koji se time stalno bavi čeka smrtna kazna. Otpis od 7. studenog 1820, br. 28370.

Propisi drugoga reda jesu ovi:

1. Studenti neka hodaju po ulici dolično odjeveni, neka izbjegavaju egzotično i lakrdijaško odijelo i neka ne uzimaju hranu ni stan u sumnjivim mjestima. Otpis od 28. svibnja 1816, broj 14972.

2. Zabranjeno je u svako doba posjećivanje krčama, pivana, kavana, plesova i bilo kojih drugih sumnjivih mjesta. Isto tako zabranjene su svade, tučnjave, skitnje, gungule, bezbožna i pogubna društva, opaki tajni kružoci i igranje za novac. Isti otpis.

3. Da se mladež ne bi skitala u noćne sate koji pripadaju odmoru, radi uklanjanja svih zala koja odatle znaju poteći, nikome neće biti dopušteno da bez opravdana razloga bude izvan svog stana poslije 6 sati, a ljeti poslije 9 sati naveče. Isti otpis.

4. Tko se u noćno doba usudi podizati viku na ulicu, smjesta će ga gradski noćni stražari odvesti u jav-

cum arrestum deducetur et abinde die sequenti pro recipiendis poenis Regiae Academiae resignabitur. Tandem

5° aestate in fluviis rapacibus seu natate seu balneare, hyeme autem in glacie decurrere utcumque gravem poenam post se trahit.

Et in his leges concentrantur scholasticae, quarum praevaricatio cum vitium morale redoleat, characterem ipsum moralem praevaricantis leges scholasticas violando gravari certum est. Qui tamen honestate hac non regetur, sciat sanctimoniam earum sequentibus porro roborari:

1° Praemissam paternam admonitionem consequitur iterata correctio, hanc autem, emendatione non secuta, calculus ex moribus malus, correctione perpressa haud delendus a) et non numeris, sed litteris exprimendus b) et quoad illos etiam juvenes, qui scholas relinquerent, in informatione exponendus. Int. dd. 27. Jul. 1824. N^o 16503. a) dd. 21. Maii 1822. N^o 12270. b) dd. 8. Aug. 1815. N^o 21390.

2° Malum calculum quoad mores, Religionem aut illius exercitium referentes stipendii et beneficii convictualis participes reddi non possunt, esto in litteris calculo eminentiae notarentur, quin et praehabito beneficio privari debent. Int. dd. 12. Aug. 1823. N^o 19743. 19744.

3° Illa etiam est positiva Sacratissimae Majestatis voluntas, ut illi, qui relate ad mores aut Religionem malum calculum retulerint, sui ad officia promotionem sperare non possint, nec a respectivis jurisdictionibus ad ulla officia possint seu candidari seu eligi seu adplicari. Imo

4° officio cuiquam jam admoti, si a malis moribus vel irreligiositate se notatos reddiderint, ad majora of-

ni zatvor, odakle će slijedećeg dana biti predan Kraljevskoj akademiji radi kažnjavanja. Napokon

5. svakako tešku kaznu povlači za sobom ljeti plivanje, odnosno kupanje u brzim rijekama, a zimi klizanje po ledu.

U tome su sažeti školski propisi. Budući da njihovo kršenje upućuje na moralnu manu, sigurno je da se povredom školskih propisa opterećuje sâm moralni karakter kršitelja. Tko se ipak ne upravlja tim časnim shvaćanjima neka zna da se valjanost tih propisa učvršćuje ovim:

1. Iza prethodne očinske opomene slijedi dvokratna kazna, a ako ne dođe do popravka, dobiva se loša ocjena iz vladanja, koja se ne briše ni nakon pretrpljene kazne. Ona se ne navodi brojem, nego slovima i obavezno se unosi u obavijest za one mladiće koji bi napustili školu. Otpis od 27. srpnja 1824, broj 16503, a) od 21. svibnja 1822, broj 12270, b) od 8. kolovoza 1815, broj 21390.

2. Oni koji dobiju lošu ocjenu iz vladanja, vjeronauka ili iz vršenja vjerskih dužnosti ne mogu postići novčanu potporu ni stanovati u konviktu, makar u učenju imali ocjenu »odličan«, štoviše ako su takav beneficij prije imali, moraju ga izgubiti. Otpis od 12. kolovoza 1823, broj 19743 i 19744.

3. I to je čvrsta volja presvetog Veličanstva da se oni koji dobiju lošu ocjenu iz vladanja ili iz vjeronauka ne smiju nadati da će dobiti kakvu službu. Odnosne ih jurisdikcije ne smiju ni za kakvu službu bilo kandidirati, bilo izabrati, bilo uposliti. Štoviše

4. ako oni koji već imaju neku službu budu žigosani zbog lošeg ponašanja ili bezvjerstva, neka ne bu-

ficia haud promoveantur, quin et pro ratione circumstantiarum plane ab officio ut dimittantur. Denique

5^o in gravioribus supradenotatis casibus – ad aliud institutum relegatio – dimissio absque litteris testimonialibus – imo et ipsa publica proscriptio – coercionis ultima sunt remedia.

Horum omnium executionem quemadmodum Inclyta Directio Litteraria pro muneris sui partibus urgere non desistet, ita plane spes est fore pro eo, quo subditum quemvis in Regia mandata et in propria commoda ferri oportet, obsequio atque studio, neminem futurum, qui ea spernere aut infringere ausit.

Datum ex Consessu Academico Zagrabiae die 31^a Januarii 1826.

Vidi Franciscus Klohammer
Pro-Director Reg.

du promicani u više službe, čak neka, prema prilikama, budu sasvim otpušteni. Konačno

5. u težim gore navedenim slučajevima neka krajnja mjera za njihovo suzbijanje bude otpravljanje u drugu ustanovu, otpust bez svjedodžbe, čak i sam javni progon.

Kako slavno Ravnateljstvo nauka neće propustiti da prema zadatku svog položaja brižno nastoji oko provedbe svega navedenoga i kako se svaki građanin revnom poslušnošću mora povoditi za kraljevskim nalogima i za vlastitim probitkom, opravdana je nada da se neće naći nitko tko bi se drznuo ove propise omalovažavati ili kršiti.

Dano na sjednici Akademije u Zagrebu, 31. siječnja 1826.

Vidio: Franjo Klohammer,
Kraljevski zamjenik ravnatelja

(Preveo Ueljko Gortan)